

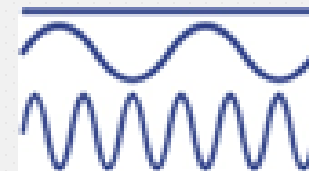
**Rregullimi i Ujit
Përcaktimi i Tarifave të Shërbimeve të
Ujit
Çfarë kemi mësuar**

Përmbajtja

- **Pasqyrë e sektorit të ujit në Republikën e Maqedonisë së Veriut**
- **Rregullimi i Ujit - prapavija juridike, parimet dhe procedurat**
- **Zbatimi dhe miratimi i tarifave**
- **Tarifat e ujit**
- **Çfarë kemi mësuar dhe sfidat në të ardhmen**

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

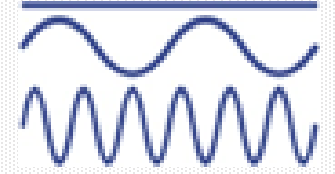
- **Republika e Maqedonisë së Veriut - 25.713 km²**

- Toka e ujit dhe e diellit

- <https://macedonia-timeless.com/videos>

- Përafërsisht 285 ditë me diell në vit
- Sipërfaqja e ujit mbulon 477 m², që përbën 1,88% të territorit, eksploatimi i ujit sipërfaqësor në nivel vjetor është vlerësuar të jetë 200 m³/s apo 6.372*10⁶ m³
- 35 lumenj, 53 liqene natyrale dhe artificiale, 1.100 burime të mëdhaja të ujit
- Të dhëna të pamjaftueshme sa i përket rezervave të ujërave nëntokësor – sasia e përgjithshme e eksploatuar është vlerësuar të jetë rreth 50,15 m³/s apo 1.579,72 *10⁶ m³/vit
- Potenciali i përgjithshëm teorik i pellgjeve lumore është 8.863 GWh

REFORMAT NË SEKTORIN E UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

janar 2016

- **Ligji i Përcaktimit të Çmimeve të Shërbimeve të Ujit**

Maj 2017

- **Metodologjia e përcaktimit të tarifave të shërbimeve të ujit**

Maj 2017

- **Rregullorja e Mënyrës dhe e Procedurës së Përcaktimit të Tarifave të Shërbimeve të Ujit dhe të Tarifave Rregullatore**

Gusht 2017

- **Udhëzues për dorëzimin e kërkesës për tarifa**

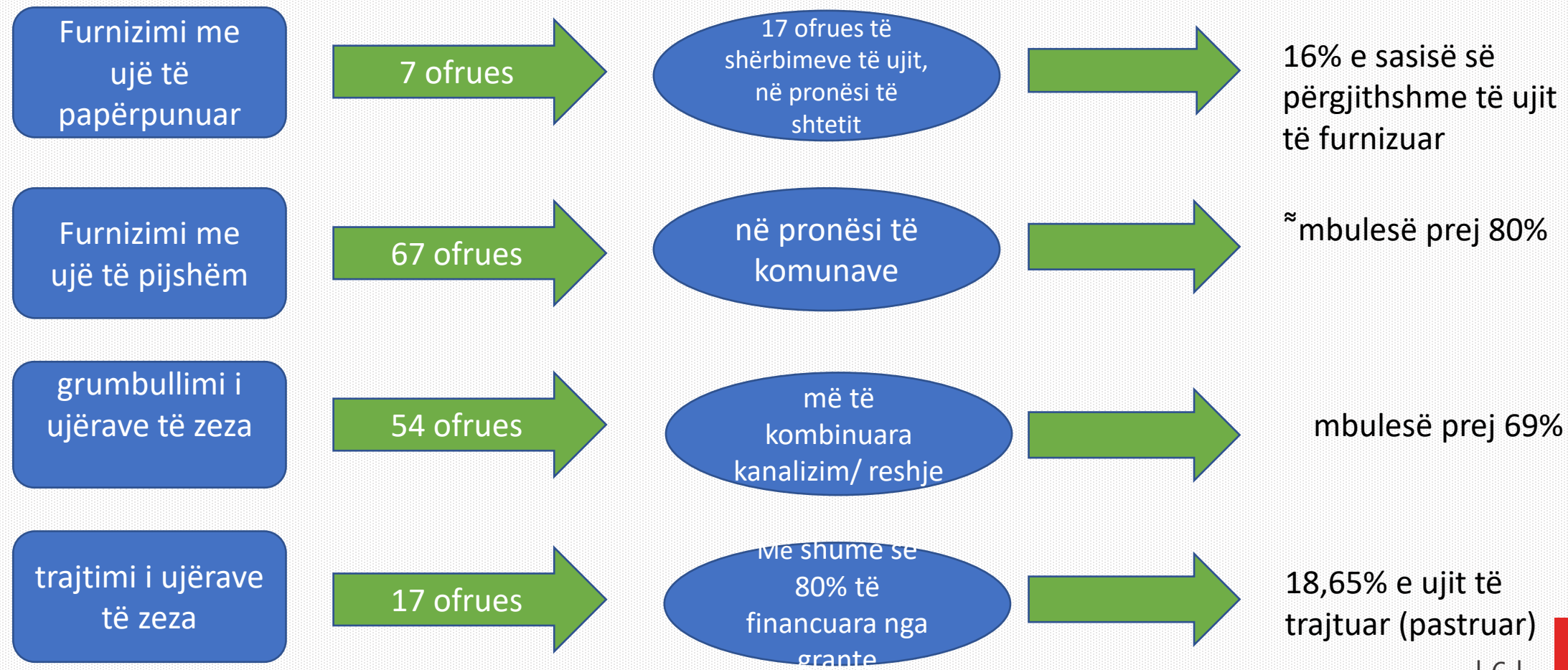
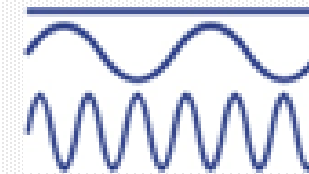

Shërbimet e rregulluara të ujit

- Furnizimi me ujë të papërpunuar
- Furnizimi me ujë
- Grumbullimi dhe largimi i ujërave të zeza urbane
- trajtimi i ujërave të zeza

OFRUESIT E SHËRBIMEVE TË UJIT

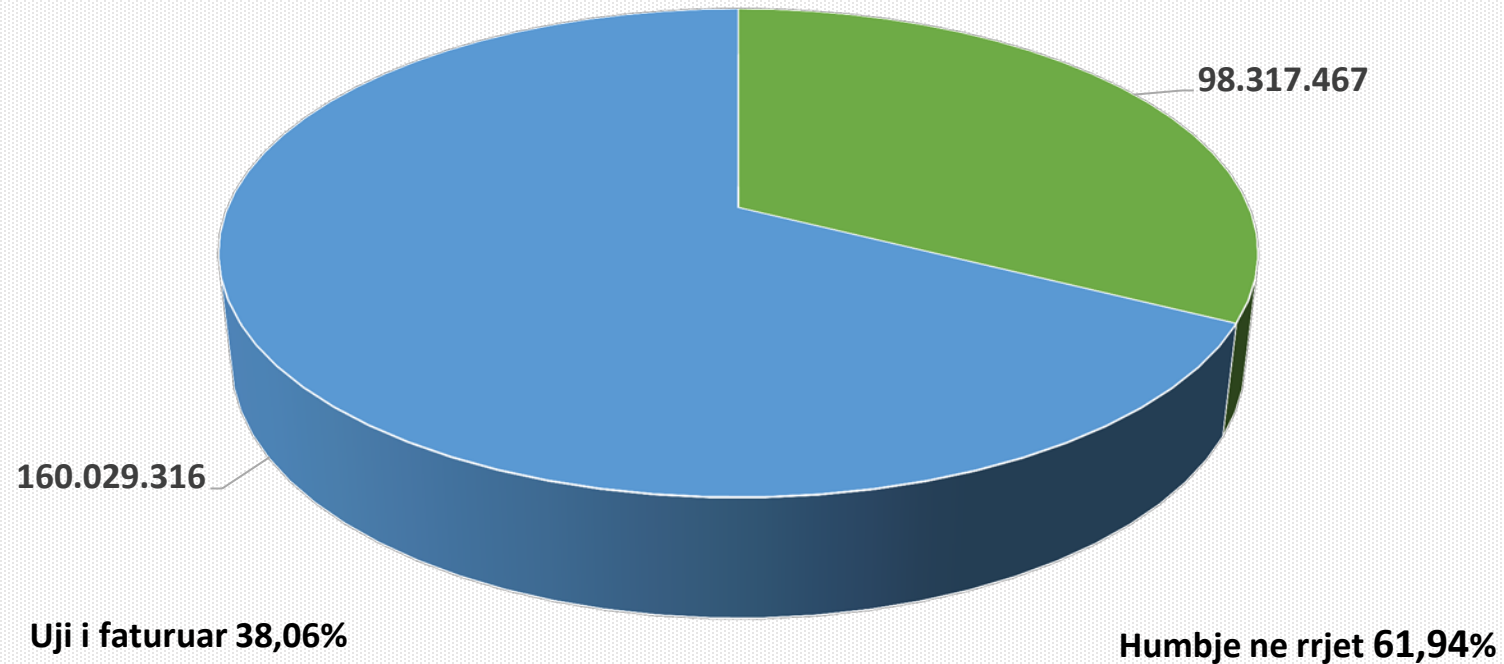

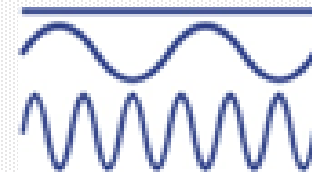
TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

Të dhënat për shërbimet e ujit

Uji i prodhuar në vitin 2020
258.346.783 m³

KRRE Maqedonia
e Veriut

- Të ardhurar **maksimale**/tarifa
- Të ardhurar **minimale**/tarifa

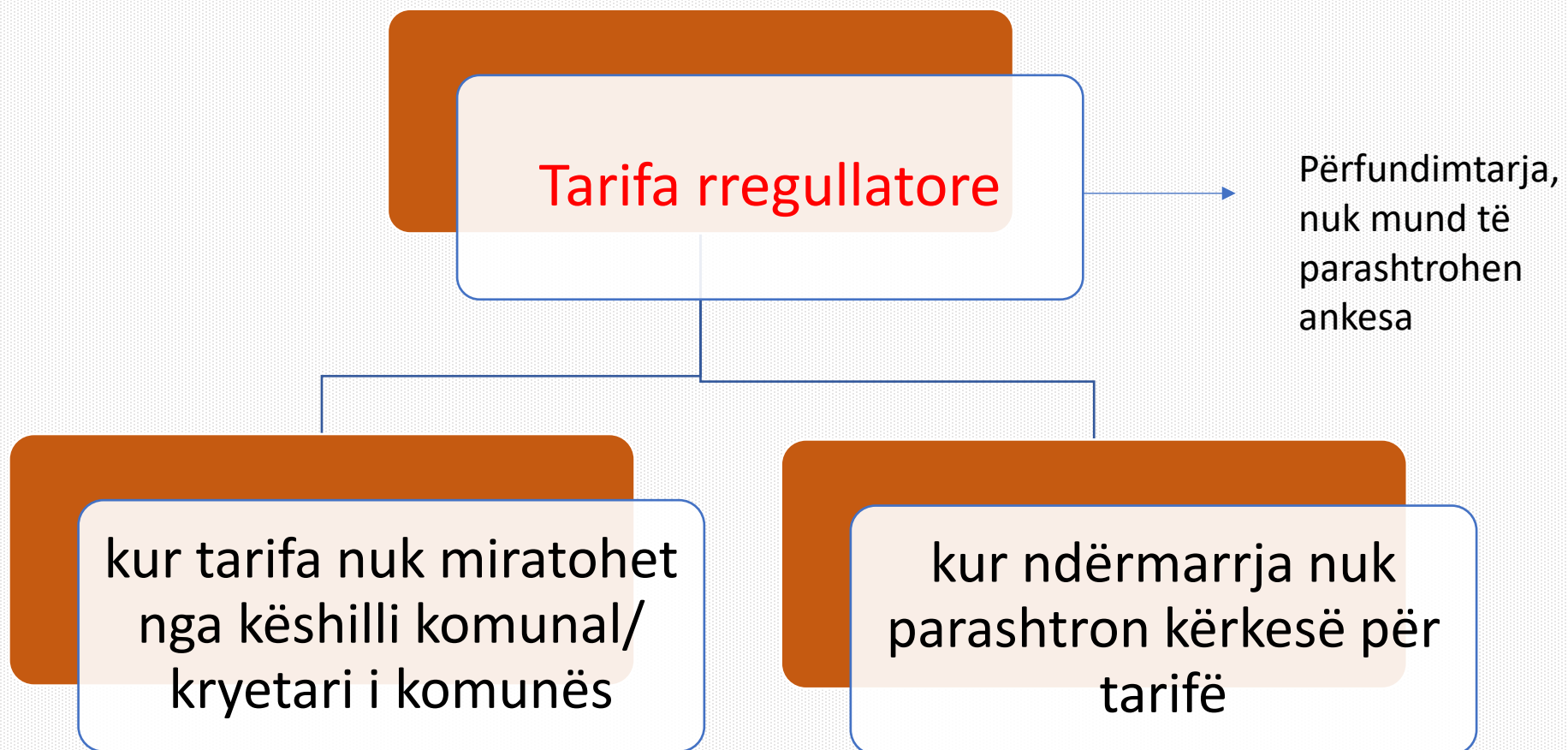
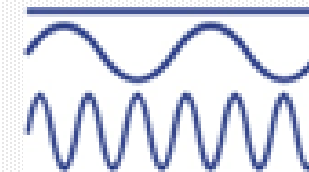
bordi udhëheqës
i ndërmarrjes

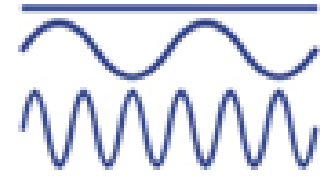
- **tarifat për konsumatorët e fundëm**
- Amvisëritë/të tjera

Këshilli i
qytetit/komunës

- **Miratimi** i Vendimit të Bordit Udhëheqës

PROCEDURA E PËRCAKTIMIT DHE E MIRATIMIT TË TARIFAVE

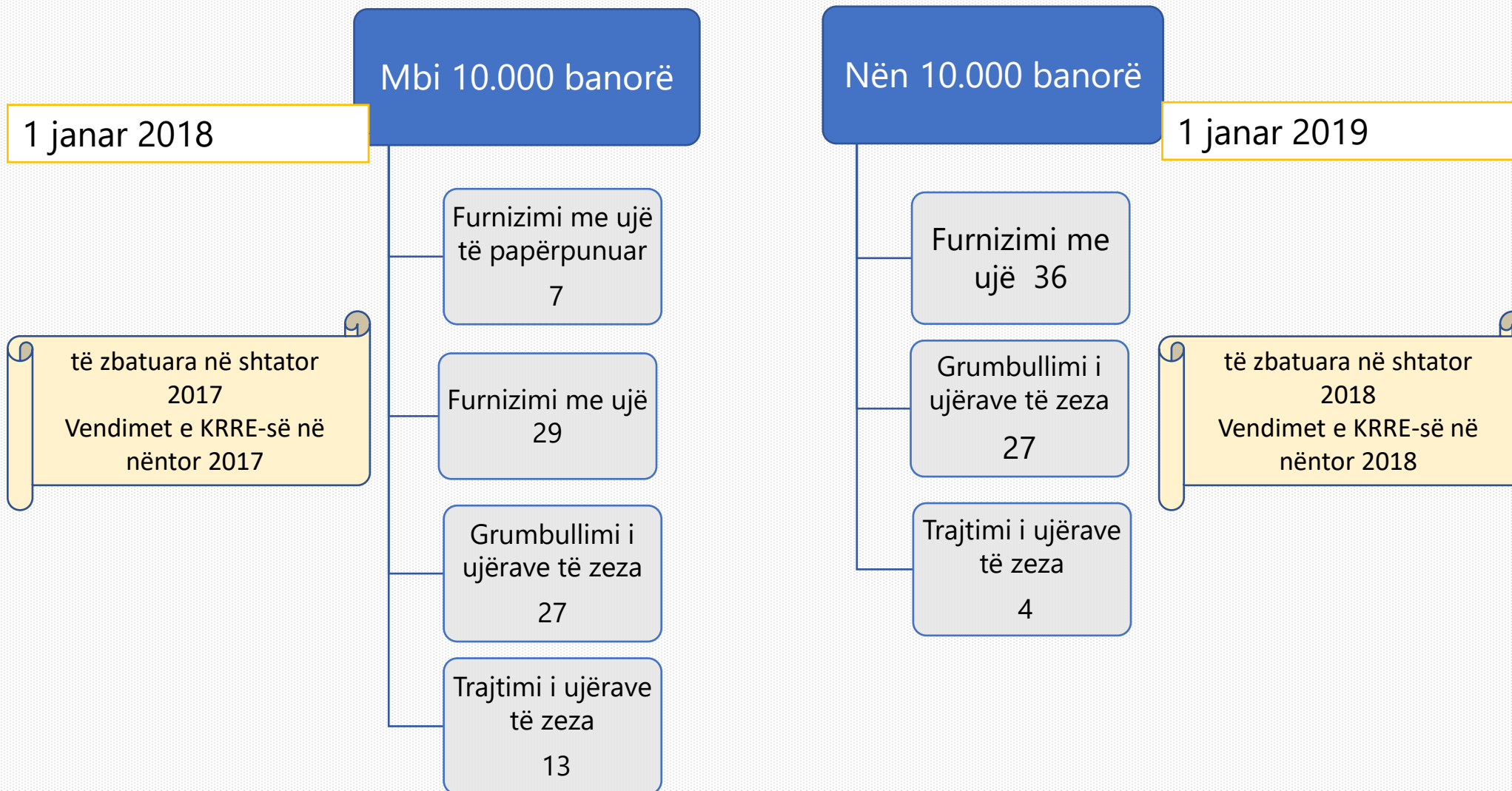
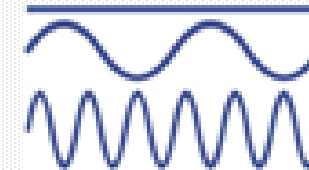

PROCEDURA E PËRCAKTIMIT DHE E MIRATIMIT TË TARIFAVE

- Ofruesit e shërbimeve të ujit parashtrojnë kërkesë për përcaktimin e tarifave me dokumentet në vijim:
 - **Plani Afarist** për periudhë 3 vjeçare
 - **Plani i Përshatjes së Tarifave** për periudhë 3 vjeçare
 - Lista e **Indikatorëve kryesorë të performancës** me qëllime për periudhën 3 vjeçare

ZBATIMI I TARIFAVE TË SHËRBIMEVE TË UJIT

ZBATIMI I TARIFAVE TË SHËRBIMEVE TË UJIT

grupi i 1-rë – 1 janar 2018

grupi i 2-të – 1 janar 2019

25 prej 76 janë
zbatuar në afat

32 prej 67 janë
zbatuar në afat

1 tarifë
rregullatore

METODOLOGJIA E PËRCAKTIMIT TË TARIFAVE TË SHËRBIMEVE

Qëllimet

- Fatura e përgjithshme e amvisërisë do të jetë e pranueshme, duke pasur parasysh të ardhurat mesatare për amvisëri
- Përdorimi i qëndrueshëm i infrastrukturës
- Përmirësimi i cilësisë së shërbimit të ujit
- Zbatimi i sigurtë gradual dhe në fund i plotë i parimeve Ndotësi Pagan, Konsumatori Pagan, i parimit të barazisë dhe i parimit të burimeve të shpenzimeve
- Mbrojtja dhe zhvillimi i mjedisit jetësor
- Kushtet stabile dhe të parashikueshme të punës për ofruesit e shërbimeve të ujit
- Mbrojtja e konsumatorëve dhe përdoruesve kundër abuzimit të pozitës dominuese të ofruesve të shërbimeve të ujit

Periudha rregullatore

- periudha 3 vjeçare e rregullimit
- Për ofruesit e shërbimeve të ujit, në rajon me më shumë se 10.000 banorë: 2018-2020
- Për ofruesit e shërbimeve të ujit, në rajon me më pak se 10.000 banorë: 2018-2020

Struktura e tarifave

- Kompensimi i thjeshtë volumetrik i shprehur në denarë për metër kub
- Tarifë në dy pjesë që përfshin kompensimin fiks dhe kompensimin e ndryshueshëm
- Rastet specifike: tarifa sezonale, rritja e tarifave të blloqeve, grupet e posaçme të përdoruesve- vendndodhja

➤ të ardhurat e rregulluara të ofruesit të shërbimeve të ujit (MAR)

$$MAR_t = O_t + D_t + LC_t + RA_t$$

MAR_t	- të ardhurat e rregulluara në vitin e rregulluar t	[mkd]
O_t	- shpenzimet operative në vitin t	[mkd]
D_t	- amortizimi i mjeteve të rregulluara fikse në vitin t	[mkd]
LC_t	- likuiditeti i mjeteve fikse në vitin t	[mkd]
RA_t	- kthimi i mjeteve të rregulluara fikse në vitin t	[mkd]

METODOLOGJIA E PËRCAKTIMIT TË TARIFAVE TË SHËRBIMEVE

- Përcaktimi i tarifave mesatare
- Përcaktimi i tarifave mesatare të lejuara maksimale
- Përcaktimi i tarifave mesatare të lejuara minimale
- Përcaktimi i kufirit të lejuar
- Përcaktimi i kufirit minimal dhe maksimal i shumës së tarifës së shërbimit të ujit

$$Tt_{average} = \frac{(MARt_{min} + MARt_{max}) / 2}{Qt}$$

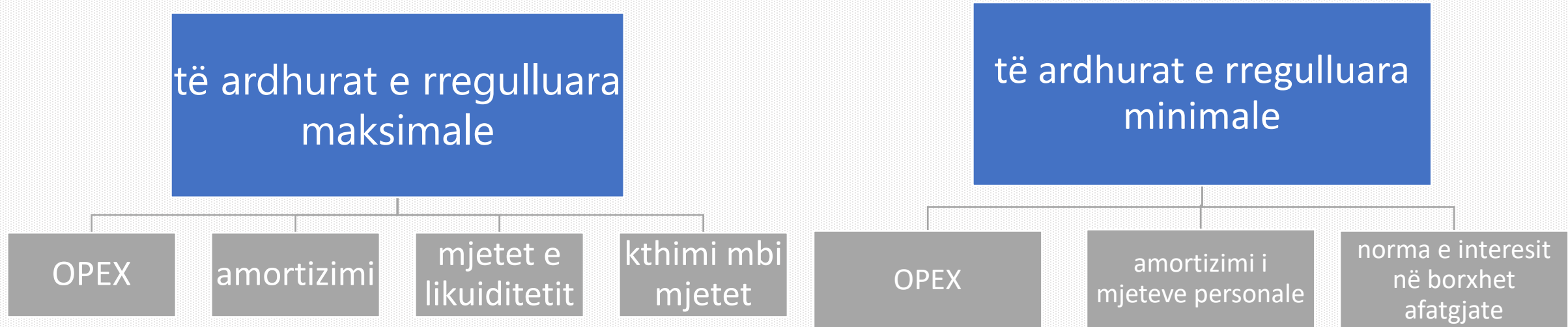
$$Tt_{max} = \frac{MARt_{max}}{Qt}$$

$$Tt_{min} = \frac{MARt_{min}}{Qt}$$

$$p = (1 - Tt_{min} / Tt_{average})$$

$$Tt_{average} * (1 - p) \leq \frac{\sum_{i=1}^n T_t^i * q_t^i}{Qt} \leq Tt_{average} * (1 + p)$$

METODOLOGJIA E PËRCAKTIMIT TË TARIFAVE TË SHËRBIMEVE

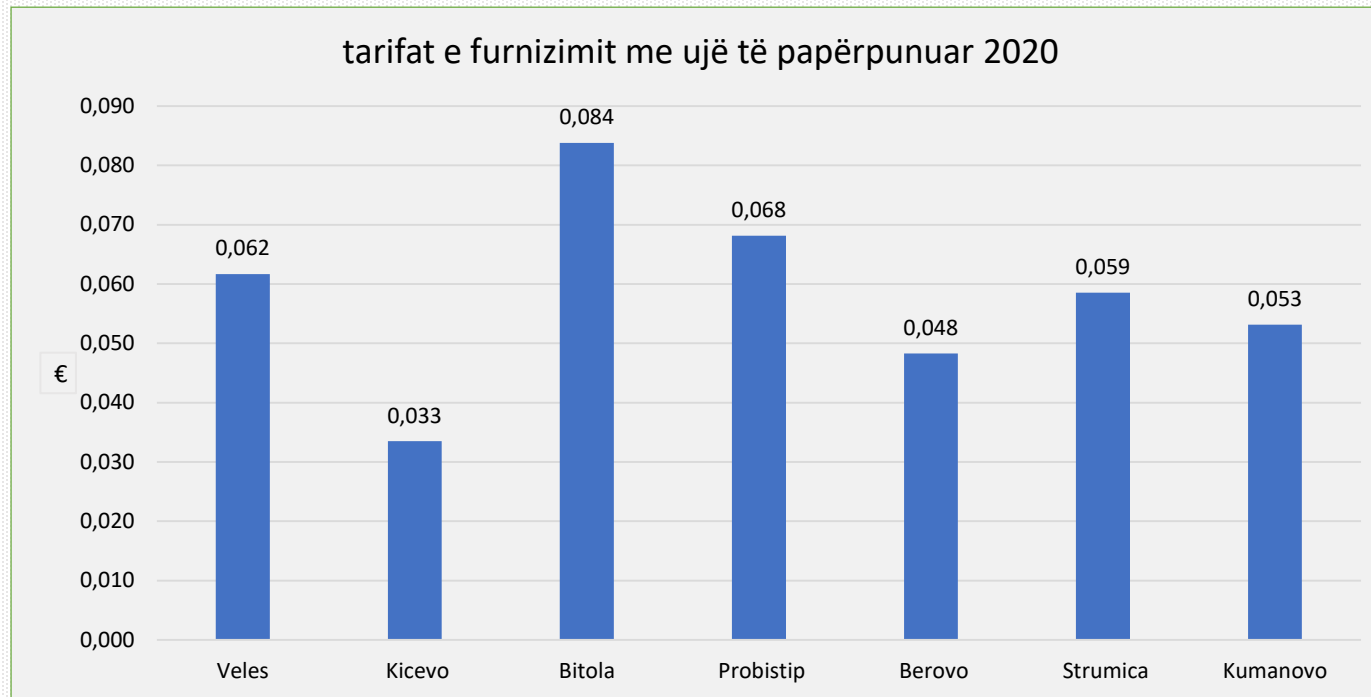
Ndërmarrjet zgjedhin tarifën që janë në kufi mes të ardhurave maksimale dhe minimale.

Përvoja tregon qasje të ndryshme, në varësi prej nevojave të tyre të investimit, nivelit të disponueshmërisë etj.

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

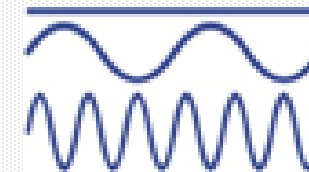

tarifat e furnizimit me ujë të papërpunuar

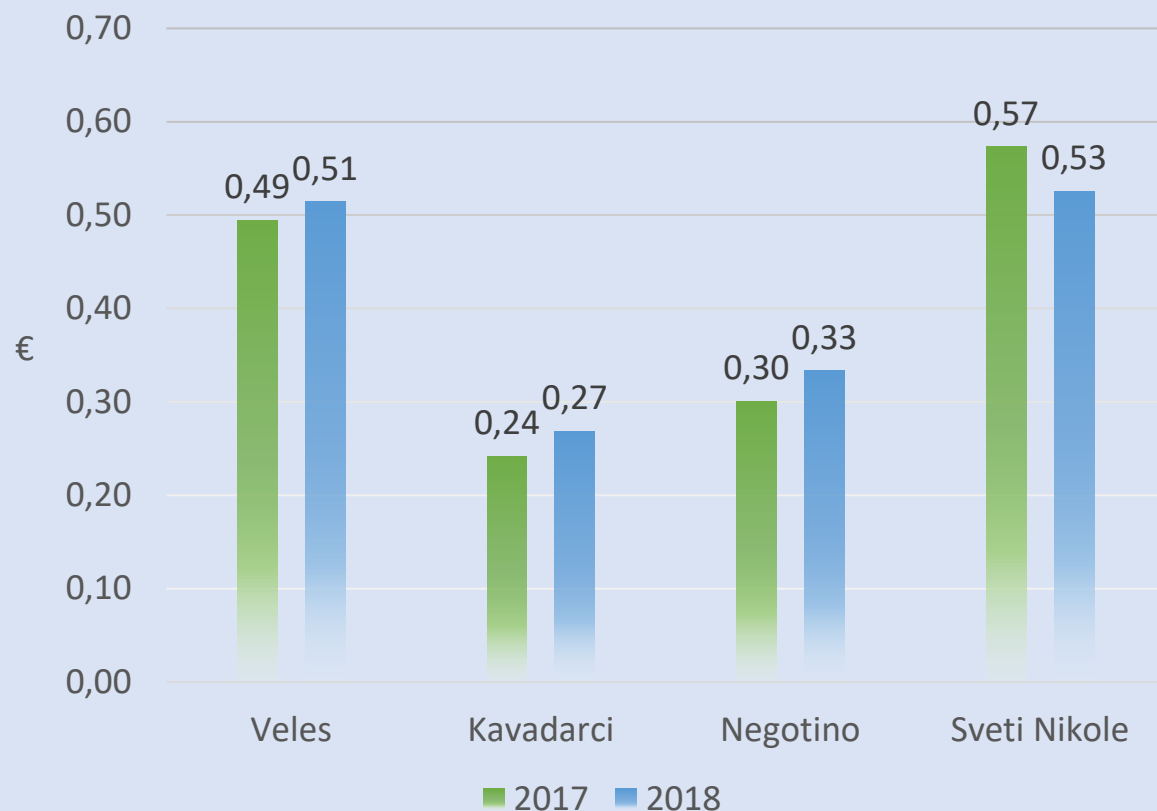
Furnizuesit me ujë të papërpunuar furnizojnë 16% të nevojave të ujit PUC. Ata shesin ujë për qëllime industriale, teknologjike dhe të ujitjes. Disa prej tyre prodhojnë energji elektrike

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

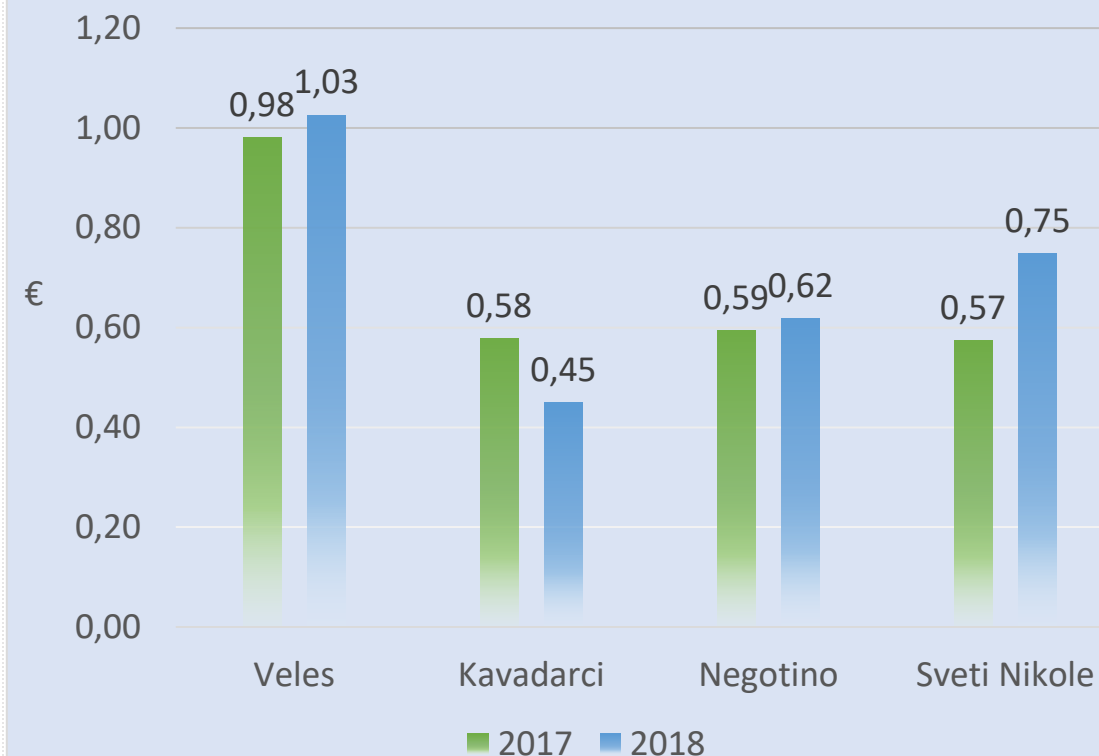

Tarifat e shërbimeve të ujit

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT - AMVISËRITË

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT - KONSUMATORË TË TJERË

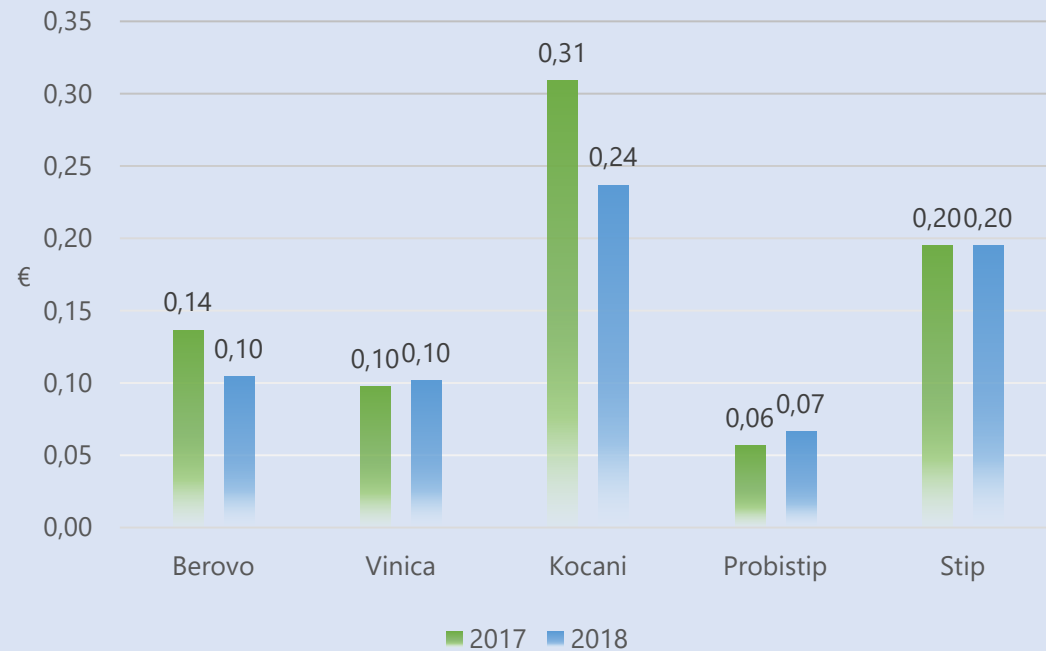

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

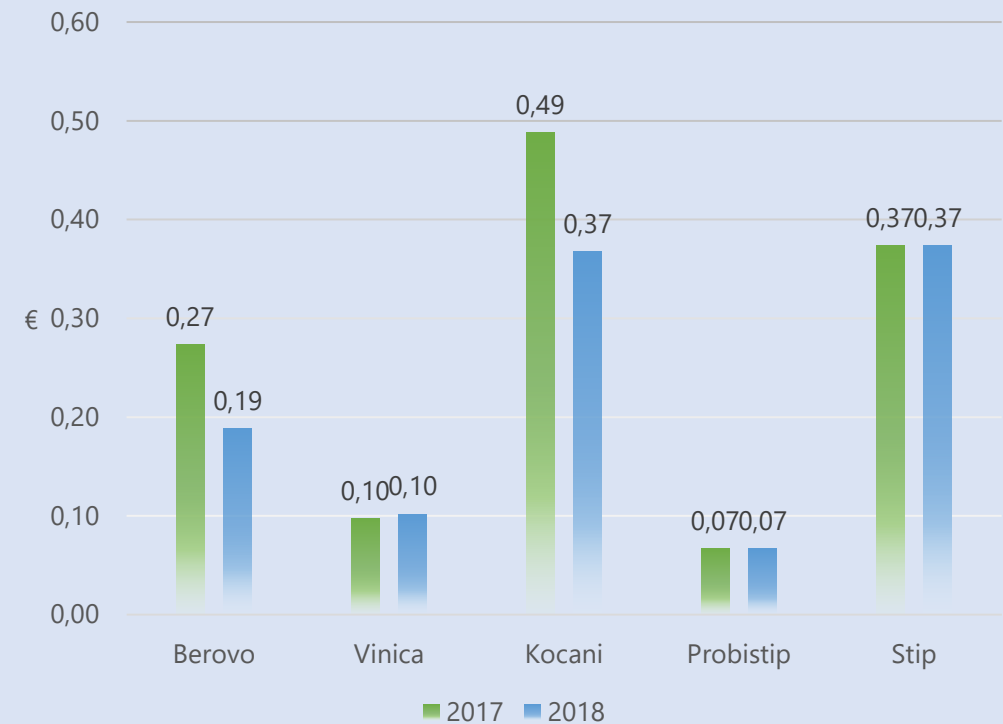

Tarifat e grumbullimit të ujërave të zeza

GRUMBULLIMI I UJËRAVE TË ZEZA- AMVISËRITË

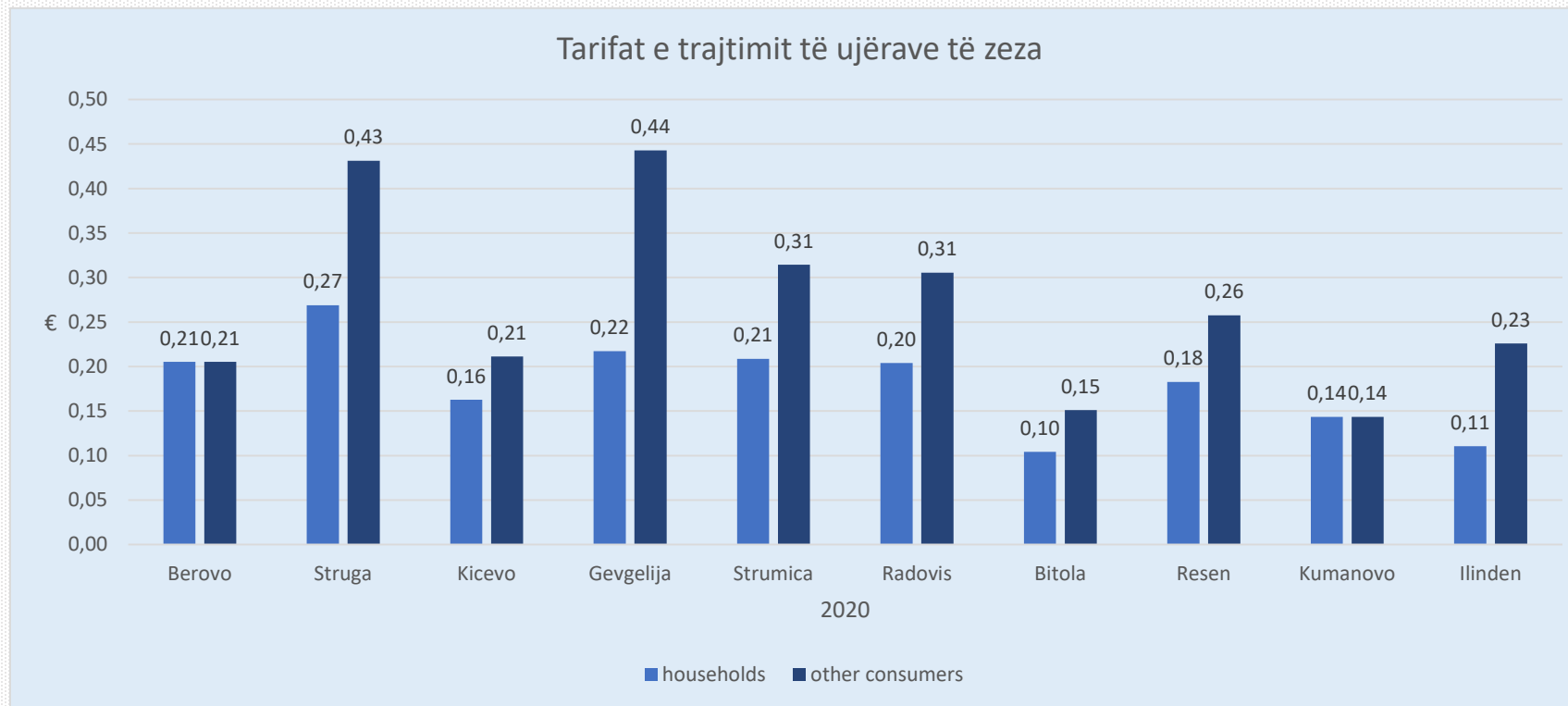
GRUMBULLIMI I UJËRAVE TË ZEZA - KONSUMATORË TË TJERË

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

Tarifat e trajtimit të ujërave të zeza

5 prej ndërmarrjeve të trajtimit të ujërave të zeza kanë filluar me punë në vitin 2018, kështuqë shpenzimet janë parashikuar në bazë të studimit të fizibilitetit

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

Niveli i disponueshmërisë

Fatura e përgjithshme e ujit (tarifat e shërbimeve të ujit + TVSH + tatimet e mjedisit jetësor) të përcaktuara me 3% të të ardhurave mesatare për amvisëri në rajonin e veprimit të NPK

- përqindja e përcaktuar nga KRRE-ja, e bazuar nga përvojat e UE-së
- NPK mund të kërkojë të tejkalojë pragun, në bazë të investimeve më të larta të arsyetuara
- të gjitha tarifat e miratuara të ujit janë nën pragun
- fatura më e lartë e ujit është në **Niveli i disponueshmërisë** amvisëritë paguajnë për furnizimin me ujë, grumbullimin e ujërave të zeza dhe trajtimin e ujërave të zeza

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

Sfidat e ndërmarrjeve në të ardhmen:

- krijimi i mekanizmave për përcaktimin e pronësisë së **mjeteve**, regjistrimin e tyre të detyrueshëm dhe rivlerësimin
- intensifikimi i aktiviteteve për përmirësimin kadastrit të shërbimeve të ujërave nëntokësorë
- përmirësimi i sistemeve të softuerit dhe të mjeteve për mundësimin e **të dhënave** të sakta dhe të vlefshme sa i përket performancës teknike, komerciale dhe financiare të ofruesve të shërbimeve të ujit
- Përcaktimi i masave specifike për trajnim të vazhdueshëm dhe zhvillim të **kapaciteteve profesionale** të të punësuarve në ndërmarrje dhe në komuna
- **Integrim** i sistemeve të ndara rurale të ujit nën menaxhimin e NPK-ve

TARIFAT E SHËRBIMEVE TË UJIT NË MAQEDONINË E VERIUT

Sfidat e rregullatorit në të ardhmen:

- Sistem efikas për përcaktimin e tarifave të shërbimeve të ujit
- Përcaktimi i tarifave që reflektojnë shpenzimet
- Niveli i disponueshmërisë
- Zhvillimi i infrastrukturës së shërbimeve të ujit
- Zhvillimi i zgjidhjes funksionale për krijimin e një baze nacionale të të dhënave dhe indikatorët e performancës së ofruesve të shërbimeve të ujit

